

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการผสมพันธุ์ ของโคนมพันธุ์ผสมในจังหวัดเชียงใหม่

Some Observations on Reproductive Performances of Crossbred
Dairy Cows during 1973 - 1979 in Chiengmai Province.

1. อิทธิพลของเดือนที่มีต่อการผสมติด ระยะเวลาตั้งท้อง ของพันธุ์ต่างๆ และสัดส่วนของเพศของลูก

1. Effects of months on conception rate gestation period of different crossbreds and sex ratio of the calves.

พรรณพิໄล เสกสีห์*

Panpilai Seksit*

ภาสยา สาริกภูติ*

Pasaya Sarikaputi*

จุรีรัตน์ จิตจำรูญโชคไชย*

Jureerat Jitjumroonchokchai*

ประเสริฐ คงสะเส็น*

Prasert Songsasen*

สรจิต ทองสอดแสง**

Surajit Tongsodsang**

พระศักดิ์ จนทรัพย์***

Peerasak Chantaraprataep***

*กองผสมเทียม กรมปศุสัตว์

(Division of Artificial Insemination, Department of Livestock Development)

**สถานีผสมเทียมเชียงใหม่ กรมปศุสัตว์

(Artificial Insemination Station, Chiengmai Province)

***ภาควิชาสูติศาสตร์ เชนเวชวิทยา และวิทยาการสืบพันธุ์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

(Department of Obstetric, Gynecology and Animal Reproduction, Faculty of
Veterinary Medicine, Chulalongkorn University)

Abstract

The normal breeding records of 970 crossbreds from 160 private herds collected at the Chiengmai Artificial Insemination Station from 1973 to 1979 were analysed in order to study the effects of month on conception rate and calving as well as sex ratio of the calves and their relationship to gestation period.

Conception rate was high during the months August, September and October and October was the highest ($44.29 \pm 12.70\%$) May and November were the lowest conception rate months ($28.83 \pm 13.77\%$ and $27.67 \pm 5.26\%$ respectively). Total calves from 1972 to 1980 were 1769 heads which 50.59% was male and 49.41% was female, the gestation period of male Holstein Friesian crossbred calves was significantly longer than female ($P < 0.05$) (276.56 ± 5.43 ; $n = 100$ VS 274.72 ± 5.81 ; $n = 100$). There were no difference in gestation period between bull calves adn heifer calves in other breeds (Native, Brown Swiss Crossbred and Red Sindhi Crossbred).

คำนำ

สถานีผู้สมเทียมเชียงใหม่ เริ่มปฏิบัติงานเกี่ยวกับการผู้สมเทียมโค ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 โดยเริ่มใช้น้ำเชื้อสดพันธุ์ บราน์สวิส ต่อมาใช้พันธุ์ขาวดำ เร็ดเดน และบราน์สวิส หลังจากปี พ.ศ. 2509 เป็นต้นมา มีการใช้น้ำเชื้อแช่แข็งควบคู่กับน้ำเชื้อสด ในปี 2517 มีการใช้น้ำเชื้อสดจากพันธุ์เร็ดชินดีด้วย ทำให้เกิดโคนมพันธุ์ผู้สมต่างสายเลือดขึ้น จุดประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ เพื่อที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของเดือนต่างๆ ในรอบปี จากปี 2516 ถึง 2522 เป็นเวลา 7 ปี ติดต่อกันว่ามีผลเกี่ยวข้องกับอัตราการผู้สมติดตั้งท้องของแม่โค และการคลอดหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงงานผู้สมเทียม นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาเพศของลูกโคที่คลอดจากการผู้สมเทียม ย้อนหลังไป 9 ปี (2515 – 2523) และหาความแตกต่างของระยะเวลาการตั้งท้องระหว่างเพศของลูกโคที่คลอดในแต่ละพันธุ์ด้วย

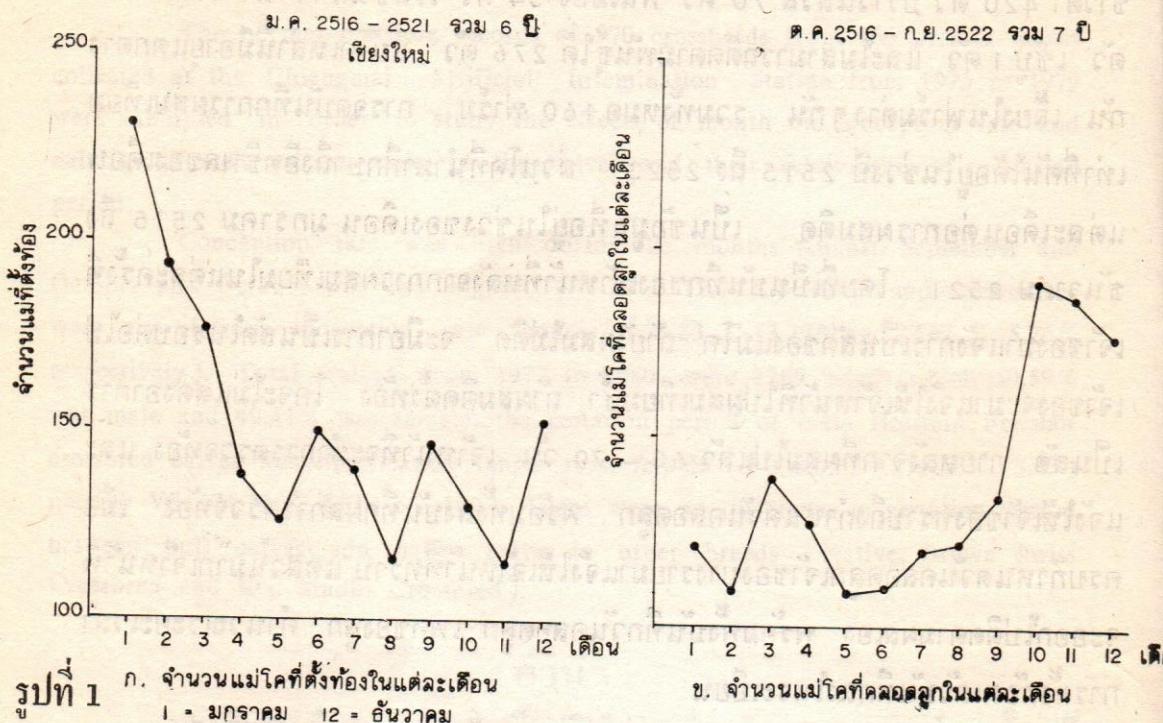
อุปกรณ์และวิธีการ

นำข้อมูลจากการเบี่ยงประวัติการผู้สมเทียมของเจ้าหน้าที่ผู้สมเทียมท่าที่มีอยู่ในสถานีผู้สมเทียมเชียงใหม่ มาทำการศึกษา โดยพบว่าส่วนใหญ่เป็นโคนมพันธุ์ผู้สม

ขาวดำ 420 ตัว บรรวน์สวิส 70 ตัว พื้นเมือง 54 ตัว เร็ดชินดี้ 17 ตัว เร็ดเดน 3 ตัว เชซู 1 ตัว และไม่สามารถติดตามพันธุ์ได้ 276 ตัว แม่โคเหล่านี้มีอายุแตกต่างกัน เลี้ยงในฟาร์มต่างๆ กัน รวมทั้งหมด 160 ฟาร์ม การจดบันทึกการผสมเทียม เท่าที่ค้นได้อยู่ในช่วงปี 2515 ถึง 2523 ส่วนโคที่นำมาศึกษาถึงอิทธิพลของเดือน แต่ละเดือนต่อการผสมติด เป็นข้อมูลที่อยู่ในช่วงของเดือน มกราคม 2516 ถึง ธันวาคม 2521 โดยที่เป็นบันทึกของเจ้าหน้าที่หลังจากการผสมเทียมในแต่ละครั้งที่ เจ้าของมาแจ้งการเป็นสัดของแม่โค ถ้ายังผสมไม่ติด จะมีอาการเป็นสัดในรอบต่อไป เจ้าของจะมาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ไปผสมเทียมซ้ำ ถ้าผสมติดตั้งท้อง โคจะไม่แสดงอาการ เป็นสัด ภายในหลังจากที่ผสมไปแล้ว 60 - 90 วัน เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจท้อง และ แจ้งให้เจ้าของทราบถึงกำหนดวันคลอดลูก พร้อมทั้งลงบันทึกผลการตรวจท้อง เมื่อ ครบกำหนดวันคลอดลูกเจ้าของบางรายมาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ แต่ส่วนมากเจ้าหน้าที่ จะออกไปติดตามผลเอง พร้อมทั้งบันทึกวันคลอดลูก เพศของลูก คำนวณระยะเวลา การตั้งท้องแล้วบันทึกลงในระเบียน

เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนแม่โคที่ผสมติดตั้งท้อง จำนวนแม่โคที่คลอดลูก ในแต่ละเดือน รวม 6 ปี (ดังแสดงในรูปที่ 1) นำมารวเคราะห์หาอัตราการตั้งท้องใน แต่ละเดือนของแต่ละปี โดยคิดจากจำนวนแม่โคที่ผสมติดตั้งท้องในแต่ละเดือนต่อ จำนวนแม่โคที่ผสมเทียมทั้งหมดในแต่ละเดือน ศึกษาเปรียบเทียบโดยวิธี Chi-Square Test และหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราการติดตั้งท้องใน เดือนต่างๆ รวม 6 ปี เปรียบเทียบในแต่ละเดือนด้วยวิธี Student's t test (Snedecor & Cochran, 1967)

สำหรับการศึกษาระยะเวลาการตั้งท้องระหว่างลูกเพศผู้และเพศเมียนั้น เก็บ เฉพาะข้อมูลของแม่โคที่คลอดลูกตามปกติ ซึ่งสามารถติดตามผลได้ในแต่ละพันธุ์ เนื่องจากโคพันธุ์ขาวคำมีจำนวนมากจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling - สมชาย, 2518) แต่พันธุ์อื่นๆ มีจำนวนน้อย จึงใช้จำนวน ทั้งหมดที่มีนำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยวิธี Student's t test.

รูปที่ 1 ก. จำนวนแม่โคที่ตั้งท้องในแต่ละเดือน
1 = มกราคม 12 = ธันวาคม

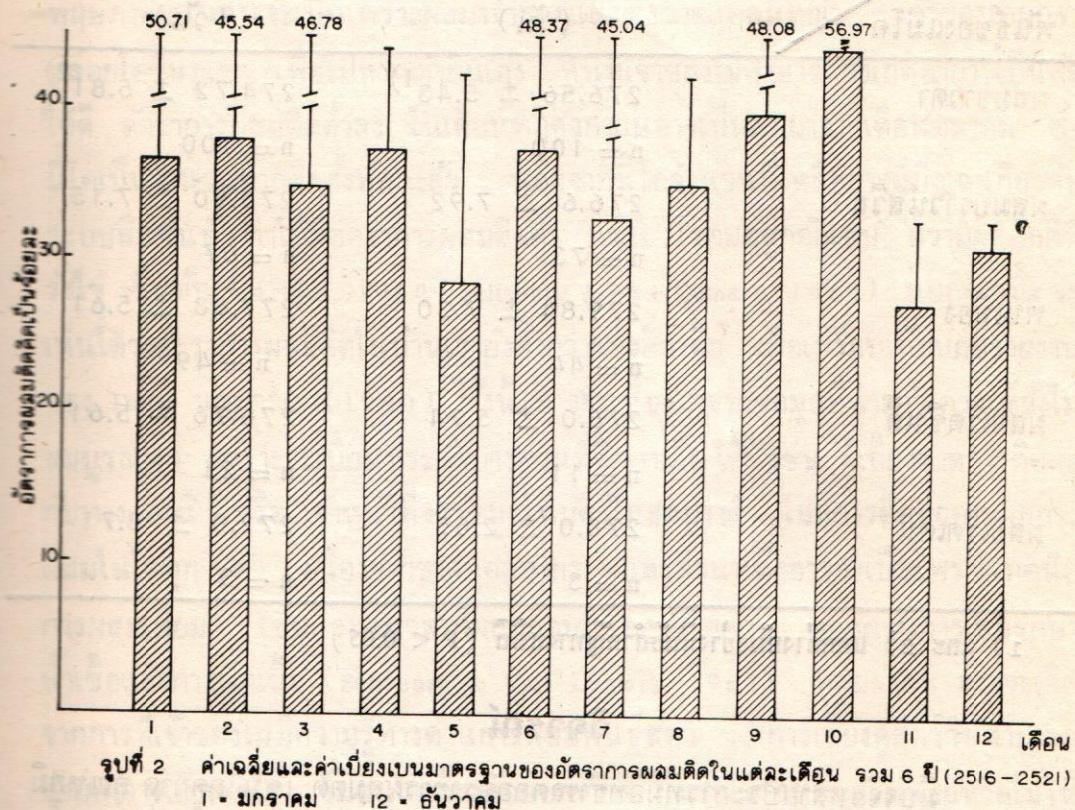
ข. จำนวนแม่โคที่คลอดลูกในแต่ละเดือน

อัตราการเกิดเพศของลูกโค หาได้จากการรวบรวมจำนวนลูกโคเพศผู้ทั้งหมด ที่มีในระเบียนประวัติต่อจำนวนลูกโคทั้งหมด และจำนวนลูกโคเพศเมียทั้งหมดต่อจำนวนลูกโคทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ

ผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบโดยวิธี Chi - Square Test พบว่า เดือนมีผลต่ออัตราการผสมไม่ติดเท่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ดังนี้เพื่อกำจัด variation ระหว่างบีต่างๆ และเพื่อถูくる่วงที่ทำการศึกษา 6 ปีนี้ เดือนไม่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราการตั้งท้องมากกว่า จึงพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราการตั้งท้องและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากรูปที่ 2 จะพบว่าในเดือนสิงหาคม กันยายน และ ตุลาคม มีอัตราการตั้งท้องสูง และพบว่าสูงที่สุดในเดือนตุลาคม ($44.29 \pm 12.7\%$) แต่เป็น

ที่น่าสังเกตว่า ในเดือนเมษายน ซึ่งน่าที่จะมีอัตราการผลิตติดต่อ กลับมีอัตราการผลิตติดอยู่ในเกณฑ์ดี ($37.69 \pm 6.68\%$) สำหรับเดือนที่มีอัตราการผลิตติดต่อคือเดือนพฤษภาคม ($28.83 \pm 13.77\%$) และพฤษจิกายน ($27.67 \pm 5.26\%$)

การเปรียบเทียบระหว่างการตั้งท้องระหว่างเพศผู้และเพศเมีย จากตารางที่ 1 จะพบว่าเฉพาะพันธุ์ขาวดำเท่านั้นที่มีระยะการตั้งท้องในเพศผู้นานกว่าเพศเมีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) สำหรับพันธุ์อื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันในแง่สถิติทั้งสองเพศ ($P > 0.05$)

อัตราการเกิด ของลูกโภค พบร่วมกับที่เกิดเป็นเพศผู้ 50.59% และเพศเมีย 49.41%

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($mean \pm S.D.$) ของระดับตั้งท้องของโคพันธุ์ต่างๆ

เพศของลูกที่คลอด พันธุ์ของแม่โค	เพศผู้ ระดับตั้งท้อง (วัน)	เพศเมีย ระดับตั้งท้อง (วัน)
	n = 100	n = 100
ผสมขาวดำ	$276.56 \pm 5.43^1)$	$274.72 \pm 5.81^2)$
ผสมบราน์สวิส	276.6 ± 7.92 n = 73	275.90 ± 7.15 n = 67
พื้นเมือง	279.84 ± 7.30 n = 44	277.88 ± 5.61 n = 49
ผสมเรดชินดี้	276.0 ± 5.74 n = 11	276.76 ± 5.61 n = 21
ผสมเรดเดน	278.0 ± 2.65 n = 3	272.0 ± 8.71 n = 3

1) และ 2) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

วิจารณ์

มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่ออัตราการผสมติด เช่น ฤดูกาล อุณหภูมิ ของอากาศ และการเลี้ยงดู นอกจากนี้ยังมีรายงานว่า เดือนและฤดูกาลต่างๆ มีผลต่ออัตราการผสมติดในแม่โค (Erb et. al., 1940 ; Tomar, 1966 ; Anderson, 1966 ; Tomar et. al., 1972 ; Dutta et. al., 1980 และ Salisbury & Van Demark, 1961) แต่สำหรับในบ้านเราฤดูกาลมีได้การแบ่งอย่างแน่นชัดเมื่อตนต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยในแถบยุโรป ซึ่งมีแสงสว่างและอุณหภูมิของอากาศเข้ามามีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการเป็นสัดของโค (Laing, 1955 ; Cole, 1962) ซึ่งมีผลต่ออัตราการผสมติด จึงหวัดเชียงใหม่เดือนที่มีอัตราการผสมติดสูง คือ เดือนสิงหาคม กันยายน และตุลาคม นับว่าเป็นช่วงเดือนที่มีฝนตก มีหumidity และน้ำอุดมสมบูรณ์ ซึ่งใกล้เคียง

กับผลการศึกษาที่อินเดีย (Dutta et. al., 1980) สำหรับเดือนเมษายน ซึ่งอยู่ในช่วงของฤดูร้อน แต่ต่อต้านการผสมติดอยู่ในเกณฑ์ดีปานกลาง อาจเป็นเพราะอากาศที่เชียงใหม่ร้อนเฉพาะตอนกลางวัน แต่ตอนกลางคืนเย็น ซึ่งถ้าอากาศร้อนตลอดทั้งวัน ก็จะมีผลกระทบทำให้อัตราการผสมติดต่ำได้ (Mc. Dowell, 1972) ส่วนเดือนพฤษภาคมนั้นอาจจะเป็นเพราะผลมาจากการผสมติดแล้วซึ่งขาดแคลนญ้ำ เจ้าของโคมก็จะปล่อยโคมขึ้นภูเขา เพื่อไปหาญ้ำกินเอง ทำให้เจ้าของไม่สามารถสังเกตอาการเป็นสัดได้ อัตราการผสมติดต่ำลง ในเดือนพฤษภาคมอาจเป็นผลมาจากการเดือนตุลาคม ซึ่งมีโคมเป็นจำนวนมากติดตั้งห้องแล้ว นอกจากนี้โคมจำนวนที่เหลืออาจมีบัญหาเกี่ยวกับระบบสึบพันธุ์ ทำให้มีอัตราการผสมติดต่ำ เช่น โรมคอมดลูกอักเสบ ความผิดปกติที่รังไข่ เป็นต้น (Arthur, 1964 ; Salisbury & Van Demark, 1961) นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าอัตราการผสมติดในบ้านเรายังต่ำกว่าของอินเดีย เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานของ Dutta และคณะ (1980) ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ยังไม่สมบูรณ์พอ เพราะระบุในประวัติบางส่วนที่ติดตามไม่ได้ เช่น ผู้เลี้ยงขาดการติดต่อกับทางสถานี หรือ เจ้าหน้าที่จดข้อมูลในบัตรไม่สมบูรณ์ ไม่มีการติดต่อตามผลการผสมในครุภักดิ์ ตัว เนื่องจากขาดบุคคลากร และส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะเทคนิคการผสมเทียม เช่น ระยะเวลาที่ผสมก่อนหรือหลังไข่ตกล ตลอดจนการเก็บรักษา น้ำเชื้อและการฉีดเชื้อ (Salisbury & Van Demark, 1961) นอกจากนี้ อาจจะเกิดจากการที่เจ้าของไม่มีความรู้ทางด้านการผสมพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงดูสัตว์ไม่สามารถสังเกตการเป็นสัดได้ ไม่สนใจเลี้ยงดูอย่างจริงจัง หรือให้อาหารเสริมน้อยหรือไม่ให้เลย ซึ่งมีผลต่อการผสมติด (Laing, 1955 ; Salisbury & Van Demark, 1961)

สำหรับระยะเวลาการตั้งท้องของลูกเพศผู้และเพศเมีย บางรายงานกล่าวว่า ลูกเพศผู้จะมีระยะเวลาในการตั้งท้องนานกว่า การตั้งท้องในลูกเพศเมีย 1—2 วัน (Roberts, 1971 ; Ensminger, 1969 ; Brakel et. al., 1952, Andersen & Plum, 1965) แต่บางรายงานกล่าวว่าไม่มีผลเกี่ยวกับข้อกัน (Lasley et. al, 1961 ; Mc. Candlish, 1922) สำหรับระยะเวลาการตั้งท้องของแม่โคพันธุ์ผสมขาวดำที่เชียงใหม่ พบร่วมกับลักษณะของ Foste (1959) แต่ลูกผสมบราน์สวิสและเรดชินดี้ มีระยะเวลาการตั้งท้องสั้นกว่าพันธุ์แท้ที่รายงานในต่างประเทศ (Anderson & Plum,

1965) ส่วนพันธุ์พื้นเมืองไกล์เคียงกับการตั้งท้องของโคพันธุ์แท้ขาวดำที่ Herman (1953) ได้รายงานไว้ และไกล์เคียงกับรายงานของศรเทพและคณะ (2523)

อัตราการเกิดเพศของลูกโค พบว่าไกล์เคียงกับที่ Brands และคณะ (1961) ได้รายงานไว้ที่เนเธอร์แลนด์

สรุป

ทำการศึกษาอิทธิพลของเดือนต่าง ๆ ต่ออัตราการผสมติด ชั่งตรวจโดยการล้วงทางทวารหนัก 60—90 วัน หลังผสมเทียม และการคลอดของโคนมพันธุ์ผสมในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2516—2522 รวม 7 ปี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคอกสามชิกผสมเทียม 160 ฟาร์ม จำนวนแม่โค 970 ตัว นอกจากนี้ได้ศึกษาถึงอัตราส่วนการคลอดของลูกโคทั้งสองเพศ ตลอดจนความแตกต่างของระยะเวลาตั้งท้อง ผลปรากฏว่า โคนมพันธุ์ผสม (ขาวดำ บราน์สวิส เวิดซินดี้) และพันธุ์พื้นเมือง มีอัตราการผสมติดสูงในช่วงเดือน สิงหาคม กันยายน และ ตุลาคม และสูงที่สุดในเดือนตุลาคม ($44.29 \pm 12.70\%$) เดือนที่มีอัตราการผสมติดต่ำ คือ พฤษภาคม และ พฤศจิกายน ($28.83 \pm 13.77\%$ และ $27.67 \pm 5.26\%$ ตามลำดับ) ลูกโคที่เกิดตั้งแต่ปี 2515—2523 ที่สามารถติดตามผลได้มีจำนวน 1769 ตัว พบว่าเป็นลูกโคเพศผู้ 50.59% และเพศเมีย 49.41% จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ยระยะเวลาตั้งท้องจากแม่โคพันธุ์ขาวดำ 200 แม่ พบว่าลูกโคเพศผู้มีระยะเวลาตั้งท้องนานกว่าเพศเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) (เพศผู้ 276.56 ± 5.43 วัน ; $n = 100$ V.S. เพศเมีย 274.72 ± 5.81 วัน ; $n = 100$) แต่สำหรับพันธุ์อื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันในระหว่างเพศทั้งสอง

กิติกรรมประกาศ

คณะกรรมการขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถานีผสมเทียมเชียงใหม่ สพ.ภู. พิมลครีกมลเนตร และ น.สพ. เสริมชัย นที Jarvis ที่ช่วยเก็บข้อมูล น.สพ. สุพจน์ เมธิยะพันธุ์ และ สพ.ภู. พวงกิจพย. ภัทรพรพรรณ ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล ผศ.ดร. ชัยณรงค์ โลหะชิต และ สพ.ภู. ปริญัตร สุขโต ที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลบางประการ

เอกสารอ้างอิง

- สมชาย สพันธุ์ณิช, 2518 : หลักซึ่งสำคัญ พิมพ์ครั้งที่ 2, โรงพิมพ์สามมิติ กทม., 261-263.
 ศรีเทพ ชัยวัฒน์, บรรณาณ พฤกษ์ศรี และ ปรีชา อินธุรักษ์ 2523 ; บั้นทึกผลต่อเวลาใน
 การคลอดของโคเนื้อ บทคัดย่อการประชุมและแสดงนิทรรศการทางวิชาการ 2523
 เรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งการพัฒนาประเทศไทยโดยสมาคมวิทยาศาสตร์
 แห่งประเทศไทย, p 113.
- Andersen, H. and Plum, M. 1965 : Gestation Length and Birthweight in cattle
 and Buttocks : A Review, J. Dairy Sci. 48 (9) : 1224.
- Anderson, H. 1966 : Animal Breeding Abst 35 : 2409.
- Arthur, G.H. 1964 : Wright's Veterinary Obstetrics 3rd Edition, Bailliere, Tindall
 and Cox, 354-432.
- Brakel, W.J., Rife, D.C. and Salisbury, S.M. 1952 : Factors Associated with the
 Duration of Gestation in Dairy Cattle. J. Dairy Sci. 35, 179 (cited
 by Andersen and Plum, 1965)
- Brands, A.F.A., Banerjee - Schotsman, J., Van Dieten, S.W.J. and Van Loen, A.
 1965 : Sex Ratio at Birth in Cattle, Tijdschr. vor Diergeneesk. 90
 (131 909) (cited by Roberts, 1971)
- Cole, H.H. 1962 : Introduction to Livestock Production, Freeman, San Francisco,
 433-434.
- Dutta, J.C., Kakati, B.N., Rajkonwar, C.K. and Borgohain, B.N. 1980 : Effect
 of Months and Seasons on Conception Rate in Cattle, Indian Vet. J.
 57 : 225-229
- Ensminger, M.E. 1969 : Animal Science (Animal Agriculture Series), 6th Edition.
 The Interstate Printers + Publish, 520-521.
- Erb, R.E., Wilbar, J.W. and Hilten, J.H. 1940 : J. Dairy Sci. 23, 549 (cited by
 Dutta et. al., 1980).
- Foote, W.D., Tyler, W.J. and Casida, L.E. 1959 : Effect of Some Genetic and
 Maternal Environmental Variations on Birth Weight and Gestation
 Length in Holstein Cattle, J. Dairy Sci. 42, 305 (cited by Andersen
 and Plum, 1965),
- Herman, H.A., Spalding, R.W., Bower, K.W. 1953 : Factors Affecting Length of
 Gestation Period in Dairy Cattle, Missouri Agr. Expt. Sta., Research
 Bull. 529 (cited by Andersen and Plum, 1965).

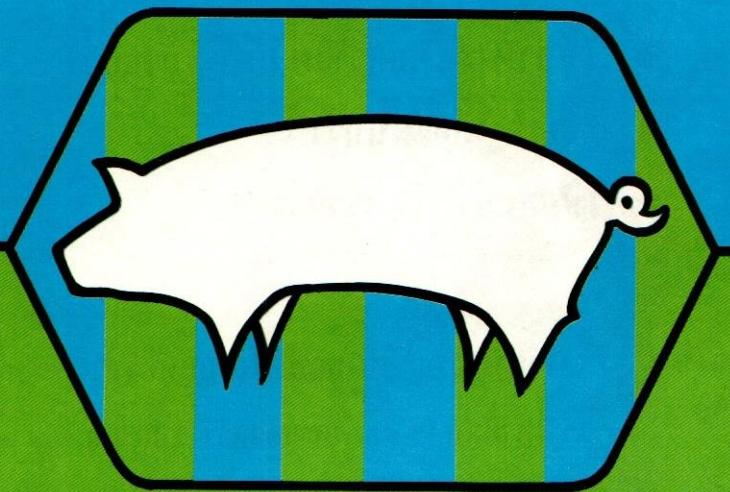
- Laing, J.A. 1955 : Fertility and Infertility in the Domestic Animals, 1st Edition
Bailliere, Tindall and Cox, 14-15, 239-247.
- Lasley, J.E. Day, B.N. and Comfort, J.E. 1961 : Some Genetic Aspects of Gestation Length, and Birth and Weaning Weights in Hereford Cattle, J. Animal Sci. 20, 737 (Cited by Andersen and Plum, 1965.).
- Mc. Candlish, A.C. 1922. Studies in the Growth and Nutrition of Dairy Calves, J. Dairy Sci. 5, 301 (cited by Andersen and Plum, 1965.).
- Mc. Dowell, R.E. 1972 : Improvement of Livestock Production in Warm Climate, W.H. Freeman and Company, 118-123.
- Roberts, S.J. 1971 : Veterinary Obstetrics and Genital Diseases, 2nd Edition, Ithaca, New York, 90-91
- Salisbury, G.W. and Van Demark, N.L. 1961 : Physiology of Seproduction and Artificial Insemination of Cattle, W.H. Freeman and Company 443-591,
- Snedecor, G.W., Cochran, W.G., 1967 : Statistical Methods, 5th Edition, Iowa State Univ. Press. (Aimes. U.S.A.)
- Tomar, N.S. 1966 : Indian J Dairy Sci 19 : 14 (cited by Dutta et. al., 1980).
- Tomar, N.S., Arera K.L. and Arneja, D.V. 1972 : Indian Vet.J, 49., 477. (cited by Dutta et. al., 1980)

ศูนย์รวมของยอตแท่นคุณภาพ

เซนทาเฟค

อาหารเสริม สำหรับหมู

CENTAFAC
FEED ADDITIVE
FOR PIG

บริษัท พลิตกัณฑ์อาหารเซ็นทรัล จำกัด

7/3 กบบพหลโยธิน กม.ก' 33 รังสิต-กรุงเทพฯ จ.ปทุมธานี
โทร. 5168811-5, 5168821-5 โทรเลขย่อ "เซนบาร์ก" รังสิต

ເຊົ້າທະບຽນ

ຫ່ວຍ.....

- ຄວນຄຸມອາກາຮ່ອງເສີຍໄດ້ດີກວ່າ
- ແບ້ງແຮງແລະໂຕເຮົວກວ່າ
- ໃຊ້ອາຫານນ້ອຍກວ່າແຕ່ໄດ້ເນື້ອມາກກວ່າ
- ໃຊ້ເວລາເລັບງົບສັນກວ່າ
- ເພີ່ມຜລກໍາໄຣໄດ້ມາກກວ່າ

- ວິທີໃຫ້ ● ເພື່ອເຮັ່ງການເຈົ້າຢູ່ເຕີບໂຕແລະປ້ອງກັນທ້ອງຮ່ວງ
ໃຊ້ເຊົ້າທະບຽນ $\frac{1}{2}$ ກກ. ພສມອາຫາຣ 100 ກກ.
● ເພື່ອຮັກໝາໂຮກທ້ອງຮ່ວງ
ໃຊ້ເຊົ້າທະບຽນ 1 ກກ. ພສມອາຫາຣ 100 ກກ.

ຜູ້ແທນຈຳຫ່າຍແຕ່ຜູ້ເຕີຍວິເນປະເທດໄທຍ

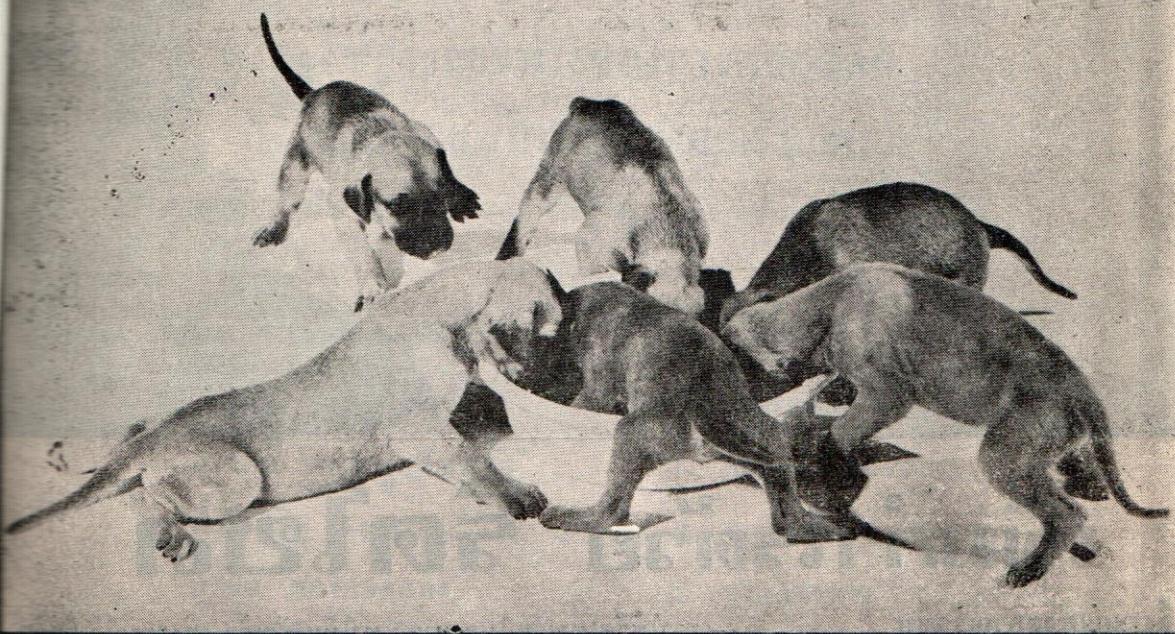
ບຣິຫຼັກ ພລິຕກັນທ່ອາຫາຣເຊົ້າທະບຽນ ຈຳກັດ

7/3 ດັບນພເພລໂຍັນ ກນ.ກ' 33 ຮັງສັດ - ກຣຸງເກພິ ຈ.ປາກຸນທານີ
ໂທ. 5168811-5, 5168821-5 ໂກຮລຂຍ່ອ “ເຊົ້າທະບຽນ” ຮັງສັດ

ป้องกันโรคไข้หัดสุนัขด้วย

วัคซีนรวมโรคไข้หัดสุนัข โรคตับอักเสบ และเลปโตสเปโรซิล

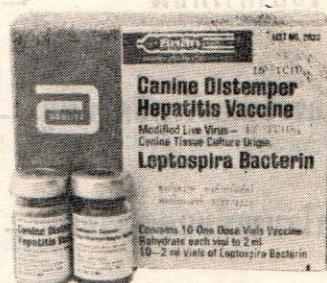
CANINE DISTEMPER HEPATITIS VACCINE/LEPTOSPIRA BACTERIN

MODIFIED LIVE VIRUS

CANINE TISSUE CULTURE ORIGIN

ผู้แทนจำหน่ายแต่เดียวในประเทศไทย

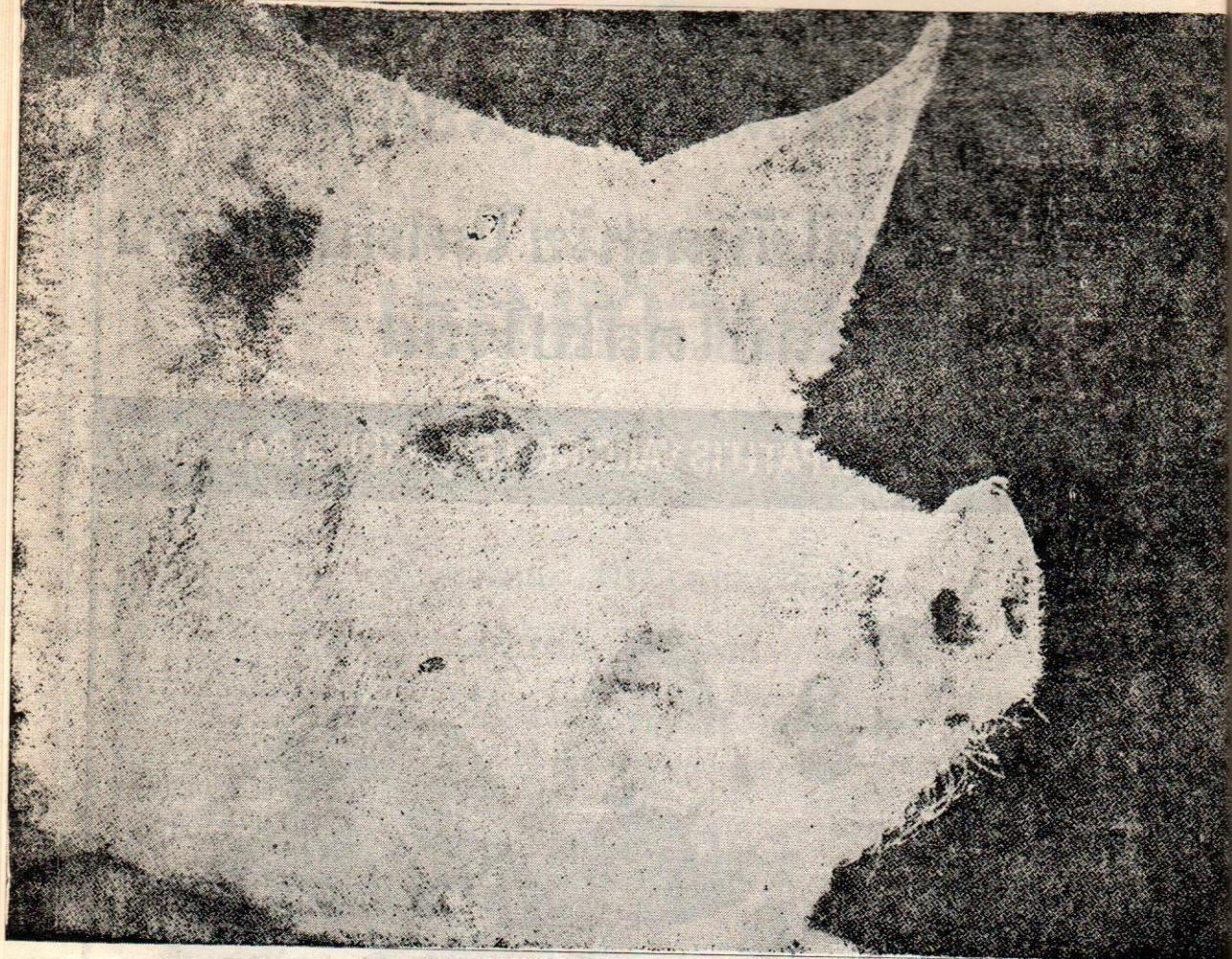
แผนกเกษตร

1 ถนนสีลม กรุงเทพฯ ๕

ตู้ไปรษณีย์ ๓๗๙ โทร. ๒๓๓-๕๘๗๐

ผลิตภัณฑ์ของ ABBOTT
LABORATORIES, NORTH CHICAGO,
ILLINOIS 60064, U.S.A.

เพิ่มกำไรด้วย ริดโซล*

หมูต้มระยะเวลาสั้น

ประศุทิชติภารการใช้อาหารตีบี้น

— การใช้ริดโซลผสมในอาหาร ทำให้หมูโตเร็ว สั้นตลาดได้เร็วขึ้น

— ริดโซล ทำให้อัตราการแลกเปลี่ยนอาหารเมื่นเนื้อดีขึ้น ประหยัดอาหาร ลดต้นทุนการผลิต

น้ำยนต์องกันโรคท้องร่วงและโรคบิดในหมู — ริดโซล ช่วยป้องกันโรคท้องร่วงและโรคบิดได้เป็นอย่างดี ลดอัตราการตายในลูกหมูและเป็นกำไรให้ผู้เลี้ยง

เลี้ยงสุกรให้ได้กำไรมากขึ้นและเร็วขึ้น — ต้องเลี้ยงด้วยริดโซล แล้วท่านจะสังฆมือกดตลาดได้เร็วขึ้น มากขึ้น และมีกำไรมากขึ้น

บริษัท เมอร์ค ชาร์พ แอนด์ โคห์น (ประเทศไทย) จำกัด

๑๖๖ ชุมวิท (กม. ๒๖) สมุทรปราการ โทร. ๓๘๔๔๔๒๐-๒

บริษัท เมอร์ค แอนด์ โค อิงค์ วาเวช นิเวชช์ สมรัตน์ จำกัด
เจ้าของสิทธิ์ทางการค้า

บริษัท มี. อี. เอช. เทอร์คิง จำกัด

๕๙๑-๕๙๒ ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๔๔๔๔๙-๒

ริดโซล*

(รอนนิดาโซล, MSD)